

Strateški plan za period 2019 - 2020. godine

1. Uvod

Građanska alijansa (GA) je nevladina i neprofitna fondacija osnovana 1. juna 2011. godine.

Vizija

Crna Gora je građansko i demokratsko društvo, zasnovano na vladavini prava. Crna Gora se razvija kao društvo aktivnih i informisanih građana, a državne institucije funkcionišu u skladu s pozitivnim zakonskim propisima u cilju ostvarivanja javnog interesa.

Misija

Građanska alijansa (GA) doprinosi jačanju građanskog i demokratskog društva, kroz podršku građanskim inicijativama, zaštitu i promociju ljudskih prava i kontrolu rada državnih institucija.

Ciljevi i zadaci GA su:

- Poštovanje principa vladavine prava;
- Usklađivanje crnogorskog zakonskog okvira i institucionalne prakse javnog sektora sa standardima iz oblasti ljudskih i manjinskih prava;
- Razvoj civilnog društva;
- Unaprjeđivanje ambijenta za rad medija;
- Otvorenost javnih institucija prema građanima;
- Poboljšanje javnih politika u oblastima ljudskih prava i civilnog društva i njihova efikasna primjena;
- Pružanje besplatne pravne pomoći tražiocima međunarodne zaštite i licima sa odobrenom zaštitom, kao i žrtvama kršenja ljudskih prava i diskriminacije.

GA radi na promovisanju i jačanju građanske svijesti u smislu prepoznavanja ključnih društvenih problema i formulisanja alternativa zasnovanih na kulturi ljudskih prava i principima tolerancije i javnog dijaloga. U praktičnom smislu, GA to ostvaruje kroz kontrolnu ulogu civilnog sektora, kao i pružanjem konkretne podrške građanskim inicijativama i aktivistima.

Ključni prioriteti tima GA su utvrđivani u skladu sa idejom razvoja Crne Gore kao društva aktivnih i ravnopravnih građana, sa državnim institucijama koje funkcionišu u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i sa ciljem ostvarivanja javnog interesa.

Konkretni aktivnosti koje su usmjerene na realizaciju programskih ciljeva naše organizacije, osmišljavamo kroz procese analize naših i relevantnih izvještaja domaćih i međunarodnih organizacija, kao i kroz sveobuhvatne konsultacije sa mrežom lokalnih partnera. Konačno, veoma važne sugestije dobijamo i od građana s kojima redovno komuniciramo kroz projektne aktivnosti, ali i putem društvenih mreža.

Kao "tim Građanske alijanse" kontinuirano radimo na jačanju naših znanja i sposobnosti, kao i na umrežavanju i jačanju kapaciteta lokalnih partnera iz civilnog društva za bavljenje monitoringom i izvještavanjem u oblastima ljudskih prava, vladavine prava, dobrog upravljanja. Bavimo se izgradnjom kapaciteta i podrškom za one organizacije koje okupljaju predstavnike višestruko marginalizovanih grupa.

GA prati rad svih grana vlasti iz perspektive "građanina", s posebnim fokusom na proces realizacije mjera definisanih pregovaračkim poglavljima u sklopu procesa EU integracija, koji predstavlja ključni reformski okvir crnogorske javne uprave i pravosuđa. To se posebno odnosi na poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava i 24. Pravda, sloboda i bezbjednost, u sklopu kojih se stvaraju trajne normativne i institucionalne pretpostavke za stvaranje odgovornog i efikasnog javnog i pravosudnog sektora, čiji je rad usklađen sa principima ljudskih prava.

Zajedno sa partnerima - Fondacijom za aktivno građanstvo i Centrom za demokratsku tranziciju razvili smo koncept Kuće građanskog društva, koja će u perspektivi stvoriti povoljnije uslove za razvoj i održivost civilnog sektora u Crnoj Gori, kao i za objedinjavanje ponude servisa za građane.

Mogućnost da budemo fleksibilni i dinamični i ostvarimo željeni uticaj dugujemo i povjerenju donatora i partnera koji kroz partnerski odnos i institucionalnu, programsku i projektnu podršku, daju nemjerljiv doprinos našem radu.

I u narednom periodu nastavljamo sa diverzifikovanom donatorskom strukturom, stručnom nadogradnjom i profesionalnim profilisanjem zaposlenih, te umrežavanjem sa svim organizacijama u Crnoj Gori i regionu, koji dijele iste vrijednosti kao i GA.

I u narednom periodu, za sve članove tima, primat u radu biće aktuelni problemi u oblastima kojima se bave, javni interes, a motiv neće biti donatorski konkursi, partijske pozicije ili bilo šta slično. Bićemo inicijatori uspostavljanja prakse društvenog dijaloga i pozitivnih pomaka za dobrobit društva u cjelini.

Strateški plan GA za period 2019–2020. godine je okvir za rad i razvoj organizacije. Strategija je osmišljena kao osnov smislenog povezivanja godišnjih aktivnosti, koje će biti planirane kroz izradu godišnjih operativnih planova. U operativnom planu za implementaciju strategije napravljeni su planovi sa definisanim mjerljivim pokazateljima uspjeha, čije će ostvarenje tim GA moći da prati kroz sistematičan monitoring i proces samoevaluacije.

2. Programске oblasti:

I Program ljudskih prava i pravde

Program obuhvata praćenje kvaliteta sprovođenja zakona, kao i monitoring, istraživanje i dokumentovanje slučajeva kršenja ljudskih prava, njihovo procesuiranje i zastupanje žrtava pred nadležnim sudovima i državnim organima. Ovaj program usaglašen je sa Univerzalnim periodičnim pregledom stanja ljudskih prava (UPR) i podrazumijeva praćenje preporuka UPR-a ali i praćenje procesa pregovora Crne Gore i EU.

GA vjeruje da vladavina prava nije samo formalna primjena prava, nego i vladavina pravde i zaštita svih građana od pretjerane moći nosilaca vlasti i neefikasnosti sistema. Kroz ovaj program, sprovodimo kontrolu rada pravosuđa, kao i nadležnih državnih institucija. Stvaramo uslove za kvalitetan proces pregovora Crne Gore sa EU.

U smislu tematskih fokusa, Program ljudskih prava i pravde fokusiran je na suočavanje s prošlošću, probleme torture i diskriminacije, politički motivisano nasilje, slobodu izražavanja, slobodu udruživanja i okupljanja, zaštitu ličnih podataka, vjerske slobode, manjinska prava, status raseljenih lica, tražilaca međunarodne zaštite i lica sa odobrenom zaštitom, kao i ekonomska i socijalna prava. Takođe, GA će insistirati na profesionalnom, transparentnom i efikasnom pravosudnom sistemu, kao i kvalitetnom radu državnih servisa, pogotovo u smislu zaštite prava pacijenata, radnika i potrošača.

Poseban cilj GA jeste i pružanje raznovrsne podrške drugim organizacijama sa sličnom misijom.

II Škola političkih studija

GA smatra da je učešće građana u političkim procesima i debatama oko rješavanja društvenih izazova jedan od veoma važnih preduslova usklađivanja djelovanja i javnog sektora i političkih partija sa potrebama građana. To podrazumijeva podršku neformalnim i lokalnim inicijativama građana, okupljenih oko konkretnih društveno-ekonomskih problema i izazova, koji nerijetko ne posjeduju osnovne organizacione resurse niti znanje o zakonskim pravima i obavezama.

GA kao svoje primarne zadatke vidi edukaciju različitih društvenih grupa, uključujući predstavnike civilnog i poslovnog biznis sektora, jačanje građanske svijesti, kao i informisanje građana i pružanje podrške građanskim inicijativama i organizacijama koje dijele iste vrijednosti. U cilju umrežavanja svih aktivnosti GA, kroz ovu programsku oblast biće pružena strateška podrška ostalim aktivnostima, prikupljanjem i analizom neophodnih podataka, njihovim smještanjem u kontekst sistemskih problema, te formulisanjem adekvatnih rješenja i kvalitetnijim javnim zastupanjem u saradnji sa relevantnim partnerima.

Time doprinosimo da institucije odgovaraju građanima za svoje djelovanje i postignute rezultate, da budu efikasni i postižu rezultate, omoguće učešće raznovrsnih aktera iz društva, rade transparentno, komuniciraju sa građanima i reaguju na novonastale situacije i promjene u društvu, teže konsenzusu i budu pravedni. Da bi društvo bilo takvo, građani moraju biti osnaženi da učestvuju na svrsishodan način u procesima donošenja odluka i da predstavljaju kontrolni mehanizam za unaprijeđenje rada institucija.

Kroz ovu programsku oblast biće realizovan program Škole političkih studija, koja je pozicionirana kao vodeći nacionalni program vaninstitucionalnog obrazovanja u oblasti ljudskih prava i reformi u sklopu EU integracija. Ciljna grupa Škole su primarno političari i javni službenici, novinari, NVO i sindikalni lideri. Istovremeno, Škola omogućava i ohrabruje dijalog predstavnika različitih društvenih grupa i institucija o važnim reformskim temama, kao katalizator saradnje među njima, ali i kao platforma za promociju ključnih vrijednosti i programskih ciljeva naše organizacije.

III Medijski program

Medijski program razvijen je na osnovu ideje o kreiranju jake mreže za saradnju i podršku različitim kritičkim mišljenjima u Crnoj Gori i regionu. Program se zasniva na tri osnovna stuba: građane i civilni sektor, medije i javne institucije/organizacije. Tako sveobuhvatan pristup omogućava značajan uticaj na kreiranje javnog mnjenja i fokus javnih debata na društvo.

Osnovne vrijednosti medijskog programa su pristup koji se zasniva na pravima svih građana, sa akcentom na odgovornost Vlade i javnih institucija, naročito u odnosu na građane i slobodu kritičkog mišljenja i javno iznošenja stavova. Program uključuje projekte i aktivnosti koji su međusobno povezani i koji doprinose uspješnoj implementaciji i održivosti.

Kroz medijski program vrši se javno predstavljanje i pokreću se pitanja slučajeva korupcije, neefikasne administracije i kršenja ljudskih prava. Nadgledanje društvenih procesa, kritika anomalija i plasiranje izvještaja o kršenju ljudskih prava putem medija i različitih medijskih sadržaja, najefikasniji je način sprovođenja misije organizacije. Škole istraživačkog novinarstva i medijske pismenosti, te različiti medijski projekti, stvaraju solidnu bazu saradnika i neiscrpan izvor informacija sa terena. Prekogranična saradnja sa medijskim produkcijama usmjerena na pomirenje, suživot i pitanja ekonomskog i socijalnog karaktera, jedan je od ciljeva koji doprinose ubrzanju integracionih procesa u regionu.

Medijskim programom doprinosimo stvaranju boljeg društva u Crnoj Gori ali i regionu Balkana. Za nas bolje društvo predstavlja poštovanje ljudskih prava i vladavine prava, te posebno javnu odgovornost i transparentnost vlade i njihovih institucija, uz neizostavnu slobodu govora građana.

Medijski program podrazumijeva: otkrivanje kršenja prava građana u postupanju sa javnim institucijama; izradu društveno angažovanih filmova, dokumentaraca i drugih video materijala; edukaciju i podršku novinarima i studentima novinarstva u istraživačkom novinarstvu, ali i ostalim medijskim vještinama; promociju etičkog novinarstva i poštovanja Kodeksa novinara/ki Crne Gore; kreiranje prostora za pomirenje i saradnju u regionu kroz razmjenu mišljenja onih koji kritički razmišljaju te promovisanju ideje o „društvima bez mržnje“; kreiranje online i drugih prostora za učešće građana u rješavanju problema.

3. Organizacijski kapaciteti Građanske alijanse

I Organizacijska struktura

Upravni odbor je kolektivno tijelo koje čini pet članova. UO bira programskog i administrativnog direktora. Svaki program ima svog koordinatora, kome u radu pomažu programski menadžeri..

Savjet GA je eksterni organ koji se bavi dugoročnim razvojem organizacije; i Nadzorni odbor – koji prati rad GA i podnosi izvještaje osnivačima o namjenskom korišćenju sredstava GA, sa prijedlozima za preduzimanje odgovarajućih mjera.

II Trenutni kapaciteti GA

U GA i njenim članicama angažovana je ukupno 24 osoba. Od tog broja, 15 lica vode se kao stalno zaposleni, honorarno odnosno na projektnim aktivnostima angažovano je devet lica, dok troje njih volonterski obavljaju nadzornu odnosno petoro savjetodavnu ulogu.

Svim zaposlenih u GA i njenim članicama se uredno plaćaju svi porezi i doprinosi, u skladu sa zakonskim obavezama.

Internet stranica na tri jezika nudi pregled programskih aktivnosti GA, linkova sa drugim srodnim organizacijama, uvid u značajna nacionalna i međunarodna dokumenta i ujedno doprinosi unaprijeđenju vidljivosti rada GA i partnera u široj javnosti.

III Vrijednosti i principi delovanja GA

- Istina
- Pravda
- Mir
- Tolerancija
- Odgovornost
- Jednakost
- Transparentnost
- Stalno učenje i saradnja

4. Okruženje

I Socio-ekonomsko okruženje

Prema popisima stanovništva iz 2003. i 2011. godine, Crna Gora je imala 620,145, odnosno 620,092 stanovnika. Dakle, broj stanovnika je stagnirao, a došlo je do promjene u starosnoj strukturi, u pravcu daljeg starenja populacije. Na osnovu Popisa, u Crnoj Gori je živjelo 50,61% žena 2011. godine, odnosno 313.793 njih i 49,39% odnosno 306.236 muškaraca. Najveći broj stanovnika ima Podgorica i to 185.937, što predstavlja 30% stanovništva Crne Gore, zatim slijede Nikšić i Bijelo Polje. U ove tri opštine skoncentrisano je oko 50% ukupnog stanovništva Crne Gore. Opštine sa najmanjim brojem stanovnika su Šavnik 2.070, Plužine 3.246 i Žabljak 3.569. Multietnički sastav društva smatra se jednom od glavnih vrijednosti, iako je, istovremeno, često otvarao linije podjele unutar zemlje. Većinu čine Crnogorci (44.97%), slijede Srbi (28.72%), zatim Bošnjaci (8.64%), Albanci (4.90%), Muslimani (3.31%), Romi (1.01%) i Hrvati (0.97%). Većinsko stanovništvo je pravoslavne vjeroispovijesti (72.07%), a postoji i značajan procenat pripadnika islamske vjeroispovijesti (15.97%). Slijede oni koji su se izjasnili kao katolici (3.44%), muslimani (3.14%), drugi (1.02%) i ateisti (1.24%) ili oni koji se nijesu izjasnili u pogledu vjeroispovijesti (2.61%)

Proces tranzicije u Crnoj Gori otpočeo je ranih devedesetih godina prošlog vijeka, još dok je Crna Gora bila dio Savezne Republike Jugoslavije (države koju su nakon raspada SFRJ činile Srbija i Crna Gora). Proces tranzicije praćen je ratom u okruženju, hiperinflacijom i sankcijama međunarodne zajednice, koji su uticali na stvaranje veoma nepovoljnog unutrašnjeg političkog i ekonomskog ambijenta, u smislu progona političkih neistomišljenika, jačanja klerošovinističkih tendencija i početka sumnjivih privatizacija društvenih resursa. No, u drugoj polovini devedesetih godina dolazi do otklona državnog rukovodstva od ratne politike, što će otvoriti prostor za brojne društvene reforme tokom dvije hiljaditih godina iako posljedice tog perioda i danas predstavljaju ključnu barijeru društvenih reformi, uz poslovično negiranje odgovornosti državnih organa za brojne ratne zločine i kršenja ljudskih prava.

Crna Gora je obnovila nezavisnost 2006. godine. Period nakon sticanja nezavisnosti u ekonomskom smislu, bio je pun izazova za Crnu Goru. Snažan ekonomski rast od 2006-2008. godine, bio je praćen rastom stranih direktnih investicija (u prosjeku iznad 20% BDP) i kreditnim bumom (godišnjih stopa rasta više od 100%). Svjetska ekonomska kriza pogodila je Crnu Goru 2009. godine i kontrakcijom ekonomskog rasta od -5,7%, poljuljala temelje makroekonomske stabilnosti i istakla značaj fiskalne odgovornosti u koncipiranju ekonomske politike i postizanja održivog ekonomskog rasta i razvoja. U funkciji ostvarivanja strateškog cilja ekonomske politike Crne Gore, Nacionalni plan razvoja identifikuje tri prioritetna sektora razvoja: *Turizam; Energetiku i Poljoprivredu i ruralni razvoj.*

Ne postoji nacionalno prihvaćena definicija društvene isključivosti, a pokazatelji siromaštva nijesu zasnovani na usklađenim izvorima podataka. Ipak, Ministarstvo zdravlja, rada i socijalnog staranja identifikovalo je *Rome, izbjeglice i raseljena lica* kao grupe koje su najviše izložene siromaštvu i socijalnoj isključivosti. Dodatno, *osobe sa invaliditetom, stariji i djeca* smatraju se ugroženim. Apsolutna linija siromaštva za Crnu Goru 2013. godine iznosila je 186,45 eura po ekvivalentu odrasle osobe, što je za oko četiri eura više nego 2012. godine. Ekvivalentnu potrošnju ispod apsolutne linije siromaštva imalo je 8,6% stanovništva 2013. godine. Regionalne nejednakosti ogledaju se i u podatku da na sjeveru živi 30,9% stanovništva Crne Gore, ali i 50 % svih siromašnih (2012. god), dok je najmanja stopa siromaštva na jugu - 3,8%. Seosko stanovništvo ima veći rizik siromaštva u odnosu na gradsko, dok su dubina i oštrina siromaštva veće u urbanim oblastima. Najveću stopu siromaštva imaju porodice sa troje i više djece do šest godina starosti, najmanju domaćinstva sa dvoje djece. Socijalna davanja su daleko ispod potrebnih kako bi porodice izašle iz siromaštva.

II Trenutna politička situacija

Crna Gora je parlamentarna demokratija sa tri grane vlasti: izvršnom, zakonodavnom i sudskom. Crna Gora je djelimično slobodna, prema izvještaju Fridom Hausa (Freedom House), dok je na 58. poziciji od 167 država po Indeksu demokratije Obaveštajnog odjeljenja Economist-a.

Crna Gora je članica Ujedinjenih nacija, OEBS-a, Savjeta Evrope, MMF-a i NATO. Crna Gora ima status zemlje kandidata EU od decembra 2010. godine, a pristupne pregovore otvorila je u junu 2012. godine. Evroatlantske integracije su ključni prioriteti vanjske politike Crne Gore sa fokusom na vladavinu prava, kao ključnim uslovom za oba procesa. Ključni izazovi sa kojima se Crna Gora suočava vezani su za izgradnju nezavisnih institucija.

Crna Gora se nalazi u složenom okruženju koje zahtijeva mnogo rada i posvećenosti demokratskim procesima svih donosilaca odluka i društvenih sektora. Takođe, ispunjavanje standarda i kriterijuma koji proizilaze iz članstva u Savjetu Evrope i procesa pristupanja Evropskoj uniji, predstavlja poseban izazov za državu koja još nije izašla iz tranzicione faze i koju karakteriše nedostatak pravila u mnogim oblastima. Široko prihvaćeni evropski standardi i vrijednosti nijesu doprinijeli uspostavljanju unutrašnjeg povjerenja i novog sistema vrijednosti i razvoja političke kulture. Administrativni kapaciteti institucija prepoznati su kao slaba karika, posebno u smislu prilagođavanja zakonodavstva i primjene novih zakonodavnih rješenja u skladu sa EU standardima. Takođe, istraživanja javnog mnjenja pokazuju evidentan nedostatak povjerenja u institucije i njihovu efikasnost. Ovo se prije svega odnosi na sudstvo, koje je još uvijek podložno političkom uticaju. Korupcija na svim nivoima, nedostatak odgovornosti za koruptivne radnje i opšta prihvaćenost korupcije i nepotizma kao sastavnog dijela funkcionisanja sistema - identifikovani su kao jedan od ključnih problema Crne Gore.

Crna Gora ima uspostavljene odnose sa svojim susjedima i razvijen dijalog o rješavanju svih tekućih pitanja.

5. Strateški ciljevi

Strateški ciljevi GA u periodu 2019-2020. tematski su podijeljeni u četiri operativne cjeline, koje odgovaraju našim programskim oblastima – Ljudska prava, Vladavina prava, Mediji i Građanska participacija. To znači da ćemo u narednom period nastaviti sa praćenjem rada državnih organa u cilju podizanja stepena njihove efikasnosti i odgovornosti, pomagati žrtvama kršenja ljudskih prava i promovisati standarde iz ove oblasti i istovremeno jačati saradnju sa građanima pomažući njihove lokalne inicijative, kao i raditi sa medijima na polju stimulisanja javnog dijaloga o rješavanju ključnih društvenih problema.

Osnovni metodološki pristup GA podrazumijeva monitoring rada institucija, dokumentovanje nedostataka i kršenja ljudskih prava kroz sveobuhvatne izvještaje sa preporukama, koje će služiti kao osnov dijaloga sa svim društvenim akterima. Paralelno, rad sa građanima, kroz zajedničke inicijative i komunikaciju putem društvenih mreža – predstavljaće osnov dodatne legitimacije našeg rada.

Konačno, naša organizacija posvetiće posebnu pažnju komuniciranju sa građanima i osmišljavanju dugoročnih kampanja. S tim u vezi, u narednom periodu pojačaćemo naše kampanje putem društvenih mreža i korišćenjem digitalnih servisa, imajući u vidu da je prosjek crnogoskih građana na društvenim mrežama značajno iznad prosjeka EU i regiona, i da one za građane sve više predstavljaju izvor informacija, ali i arenu za javne debate.

I. Ljudska prava i pravda

CILJEVI	METODOLOGIJA
Povećan stepen kažnjivosti počinitelaca kršenja ljudskih prava, s posebnim naglaskom na preveniju torture i diskriminacije	Istraživanje, dokumentovanje i publikovanje slučajeva kršenja ljudskih prava, strateški sudski slučajevi
Marginalizovane grupe i pojedinci dobijaju neophodnu zaštitu i podršku u cilju ostvarivanja svojih prava	Pružanje besplatne pravne pomoći
Mjere za smanjenje povreda i kršenja ljudskih prava su efikasnije, a institucije unaprijeđuju transparentnost svog rada, uz intenziviranu javnu debatu relevantnih aktera o ključnim društvenim pitanjima	Monitoring rada državnih institucija, izvještaji sa preporukama, javni dijalog
Zakonodavna vlast svjesna nedostataka u oblasti zaštite ljudskih prava, unaprijeđuje zakonodavstvo u skladu sa preporukama	Analiza zakona u smislu odredbi i njihove primjene na osnovu primjera iz prakse, javne konsultacije, formulisanje preporuka
Poboljšan stepen informisanosti javnosti o stanju ljudskih prava	Promocija standarda iz oblasti ljudskih prava, istraživanja, kampanje putem društvenih mreža.
Postavljeni uslovi za utvrđivanje istine i suočavanje sa prošlošću u Crnoj Gori	Osnivanje istraživačko-dokumentacionog centra
Pravosudne institucije i državni organi unaprijeđuju efikasnost i transparentnost svog rada	Monitoring realizacije mjera u sklopu pregovaračkih poglavlja 23 i 24, izvještaji sa preporukama, javni dijalog
Poboljšan stepen informisanosti javnosti o radu pravosudnih	Promocija standarda iz oblasti ljudskih prava,

i državnih organa iz domena njihove efikasnosti i zakonitosti istraživanja, kampanje putem društvenih mreža

II Program Škole političkih studija

CILJEVI	METODOLOGIJA
Građani aktivno učestvuju u procesima donošenja odluka i doprinose rješavanju problema na lokalnom nivou	Podrška lokalnim inicijativama u smislu logistike, pravnih savjeta, zajedničkih aktivnosti, promocije
Unaprijeđen rad i položaj civilnog sektora	Monitoring primjene zakona i strateških politika koje uslovljavaju rad civilnog sektora, jačanje koordinacije između NVO-a, kampanje putem društvenih mreža
Polaznici Škole - predstavnici političkih partija, javnog sektora, medija i civilnog sektora aktivno učestvuju u javnom dijalogu o rješavanju izazova koji proističu iz procesa EU integracija	Obuke i javni skupovi u sklopu Škole
Mreža alumnista konkretno doprinosi rješavanju društveno-političkih problema	Zajedničke aktivnosti alumnista, Forumi alumnista
Unaprijeđena regionalna saradnja	Jačanje regionalne mreže Škola i saradnja alumnista u regionu Jugoistočne Evrope

III Medijski program

CILJEVI	METODOLOGIJA
Unaprijeđeni pravni i socio-ekonomski uslovi rada novinara.	Podrška novinarskim udruženjima, monitoring rada državnih i pravosudnih institucija. Učešće u različitim tijelima koja rade na praćenju i poboljšanju položaja novinara.
Unaprijeđeni profesionalni i etički standardi rada medija.	Monitoring medija, obuke novinara, konsultacije sa uredničkim timovima i samoregulatornim mehanizmima, promocija standarda, kampanje putem društvenih mreža. Saradnja sa medijskim organizacijama u regionu
Unaprijeđeni standardi i rad institucija koje se odnose na informisanje.	Praćenje realizacije ciljeva iz Poglavlja 10.
Ostvaren veći uticaj na rad institucija i stanje ljudskih prava u Crnoj Gori.	Učešće u različitim institucijama sistema i rad na zakonima.

IV Održivost organizacije

CILJEVI	METODOLOGIJA
Unaprijeđena održivost partnerskih organizacija i smanjeni troškovi drugim organizacijama	Kuća građanskog društva
Unaprijeđena finansijska stabilnost organizacije.	<i>Fundraising</i> strategija
Unaprijeđeni stručni kapaciteti osoblja GA.	Kontinuirane obuke
Unaprijeđena održivost organizacije (primjenjene EU prakse).	Saradnja sa međunarodnim organizacijama
Unaprijeđena vidljivost i uticaj organizacije.	Eksterna komunikacija – Prepoznatljivost rada GA

6. Projekcija potrebnih resursa za ostvarenje strateških ciljeva

Predviđeni godišnji budžet Građanske je oko 420 000 €.

Od ukupnog godišnjeg budžeta, oko 60 procenata je predviđeno za programske, a ostali dio za administrativne troškove.